

Vaalitietojärjestelmän käyttö vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa

Keskusvaalilautakunta 14.02.2025 § 9
287/00.00.00/2024

Esittelijä:

Valmistelija:

Henkilöstö- ja hallintopäällikkö Karl-Johan Wickström, puh. 044 467 5524

Yleistä

Kunnat käyttävät seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä alue- ja kuntavaaleissa seuraavasti (suluissa osajärjestelmää kunnassa käyttävä viranomainen):

1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),

2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijat, keskusvaalilautakunta ns. "jälkikirjauksissa"),

3) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta alustavassa ääntenlaskennassa).

Kunnilla on myös mahdollisuus käyttää vaalitietojärjestelmän seuraavia osajärjestelmiä seuraavasti:

4) äänioikeustietojärjestelmä vaalipäivän äänestyksessä ("sähköinen vaaliluettelo"; vaalilautakunta),

5) äänioikeustietojärjestelmän mobiiliäänioikeuskysely (vaalitoimitsija, vaalitoimikunta, vaalilautakunta)

6) tuloslaskentajärjestelmä ("suora tallennus"; vaalilautakunta alustavassa ääntenlaskennassa),

7) sähköinen vaalipöytäkirja (vaalilautakunta).

Kaikkien osajärjestelmien käyttäminen on pääosin samanlaista kuin aikaisemmissakin vaaleissa. Keskusvaalilautakunta päättää, missä laajuudessa vaalitietojärjestelmää kunnassa käytetään.

Keskusvaalilautakunta

Karkkilan kaupungin keskusvaalilautakunta (sihteeri ja tämän varahenkilö) käyttävät vaalitietojärjestelmää mm. seuraavissa tilanteissa:

- kunnan vaaliorganisaation yhteystietojen ilmoittamisessa
- kunnan äänestyspaikkojen ilmoittamisessa
- tietojen hakemisessa koulutuksia ja kenraaliharjoituksia varten
- äänioikeuskyselyissä (kotiäänestäjien äänioikeuden varmennus ennen äänestystä, äänestäjien tiedustelut ym.)

- jälkikirjauksissa (koti- ja laitosaänestykset sekä äänestykset muissa ennakkoäänestyspaikoissa joissa äänioikeus tietojärjestelmää ei ole käytössä)
- äänioikeudenkäytön korjauksissa (jos ennakkoäänestyksessä tai vaalipäivän äänestyksessä on äänioikeuden käyttö merkitty väärän henkilön kohdalle)
- äänestäneiden määrän ja äänten määrän syöttämisessä
- erilaisten raporttien ottamisessa.

Ennakkoäänestys

Karkkilan kaupungissa äänioikeustietojärjestelmää käytetään kaikissa ennakkoäänestyspaikoissa. Vaalitoimikunta ja vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa myös vaalilautakunta voivat käyttää vaalitietojärjestelmää (mobiiliäänioikeuskyselyä) äänioikeutettujen sekä heidän kotikuntansa ja äänestysalueensa tietojen hakemisessa.

Varsinaisen vaalipäivän äänestys

Äänioikeustietojärjestelmä ("sähköinen vaaliluettelo")

Sähköistä vaaliluetteloa (äänioikeusrekisteriä) voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Äänestysalueella on kuitenkin oltava myös paperinen vaaliluettelo. Sähköisestä vaaliluettelosta löytyvät äänioikeutetun tiedot henkilötunnuksen perusteella. Järjestelmässä näkyvät reaaliaikaisesti kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutetut henkilöt ja se, ovatko he jo äänestäneet. Sähköistä vaaliluetteloa käyttävä äänestyspaikka voi halutessaan pitää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös vaaliluetteloon. Tämä asia on vaalilautakunnan puheenjohtajan ratkaistavissa. Äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on alue- ja kuntavaaleissa ja myös kunnalle vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloa tulee jatkossakin säilymään, joskin sähköisen vaaliluettelon käyttöä vahvasti suositellaan ensisijaisena paperisen sijaan.

Äänioikeustietojärjestelmän mobiilikäyttö

Alue- ja kuntavaaleissa jatketaan äänioikeusrekisterin toimintoa, jossa vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta ja vaalilautakunta voivat mobiililaitteilla tehdä äänioikeuskyselyitä eli selvittää, mihin kuntaan esimerkiksi laitoksessa äänestävä henkilö on merkitty äänioikeutetuksi. Tällöin ennakkoäänestyksen lähetekirje pystytään osoittamaan aina oikeaan kuntaan. Äänioikeuskyselyn mobiilikäyttö on mahdollista kaikille kunnille

Tuloslaskentajärjestelmä (äänten paikallinen tallennus)

Kaikki Karkkilan kaupungin äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät äänten paikallista tallennusta vaalipäivän äänestyksessä. Vaalilautakunnat tallentavat äänestysalueensa vaalipäivänä äänestäneiden ja vaalipäivän

äännten lukumäärät suoraan tuloslaskentajärjestelmään. Menettelyä käyttävillä äänestysalueilla tulee kuitenkin olla varajärjestelmänä perinteinen menettely laskentatietojen ilmoittamisesta kaupungin ilmoituskeskukselle.

Sähköinen vaalipöytäkirja

Alue- ja kuntavaaleissa vaalilautakunta käyttää sähköistä vaalipöytäkirjaa ja sen käytöstä on ilmoitettu vaalituen pohjatietojärjestelmään. Vaalipöytäkirjan sisältö muodostuu osin automaattisesti taustalla sitä mukaa kun vaalitietojärjestelmään (sähköiseen vaali luetteloon, tuloslaskentajärjestelmään) tallennetaan tietoja, jotka tulee vaalipöytäkirjalla tai sen liitelomakkeella ilmoittaa. Muut tiedot tallennetaan suoraan pöytäkirjaan tai sen liitteeseen. Vaalipöytäkirja on mahdollista allekirjoittaa sähköisesti.

Ehdotus:

Keskusvaalilautakunta päättää, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa vaalitietojärjestelmää käytetään Karkkilan kaupungissa keskusvaalilautakunnan lisäksi vaalilautakunnassa sekä ennakkoäänestyspaikoissa, jollei sen käytölle ole erityisiä esteitä. Karkkilan kaupungin vaalilautakunnalla on mahdollisuus käyttää vaalipäivänä sähköistä vaaliluetteloa ja äänten paikallista tallennusta. Vaalilautakunnan puheenjohtaja päättää, käytetäänkö vaalilautakunnassa sähköistä vai paperista vaalipöytäkirjaa vai molempia. Keskusvaalilautakunta suosittelee vahvasti, että käytetään sähköisen vaalitietojärjestelmän kanssa sähköistä vaalipöytäkirjaa. Vaalilautakunnan puheenjohtaja voi vain erityisestä syystä päättää käyttää vain paperista vaaliluetteloa. Puheenjohtaja ratkaisee myös ns. kaksinkertaisesta kirjanpidosta, eli merkintöjen tekemisestä myös paperiseen vaaliluetteloon. Vaalilautakunnan puheenjohtajilla on tarvittaessa oikeus ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä varten. Laskennassa avustavana henkilöstönä tulevat kysymykseen lähinnä vaalilautakunnan varajäsenet ja vaaliavustajat. Lisäksi keskusvaalilautakunta päättää, että ennen vaalipäivää pidettävistä vaalilautakuntien koulutustilaisuuksista ja harjoituksista maksetaan luottamushenkilöosallistujille kaupungin hallintosäännön liitteen 1 (Luottamushenkilöpalkkiot) mukaisesti luottamushenkilöille palkkiota. Korvausta maksetaan myös ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta sekä maksetaan matkakustannusten korvausta ja päivärahaa (KVALT 10.5.2021 § 157).

Päätös:

Ehdotuksen mukaan.

Täytäntöönpano: